

Grimsö 2016-12-22

Hej,

Här kommer årets sista nyhetsbrev från SKANDULV och jag passar på att önska er en God Jul och ett Gott Nytt År!

Ny "vargdoktor"

Cyril Milleret disputerade den 2 december vid Høgskolen i Hedmark. Han försvarade då sin avhandling "Spatial ecology of wolves in Scandinavia – From spatio-temporal dynamics of wolf pairs to wolf population dynamics". Avhandlingen finns nu tillgänglig i sin helhet på SKANDULVs hemsida. <http://www.slu.se/skandulv>

Vetenskapliga publikationer

Sazatornil V, Rodríguez A, Klaczek M, Ahmadi M, Álvares F, Arthur S, Blanco JC, Borg BL, Cluff D, Cortés Y, García EJ, Geffen E, Habib B, Iliopoulos Y, Kaboli M, Krofel M, Llaneza L, Marucco F, Oakleaf JK, Person DK, Potočnik H, Ražen N, Rio-Maior H, Sand H, Unger D, Wabakken P, and López-Bao JV. 2016. The role of human-related risk in breeding site selection by wolves. Biological Conservation 201: 103-110. <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0006320716302464>

Sammanfattning:

Stora rovdjur förekommer i en mängd olika miljöer där dessa samexisterar med människor i större eller mindre omfattning. Eftersom människan ofta är och har varit en fiende till de stora rovdjuren förväntar vi oss att deras beteende har anpassats för att minimera risken för möten med människor och att detta skall vara mest påtagligt under tidpunkter då stora rovdjur kan förväntas vara mest utsatta. I denna studie använde vi data från 26 olika studieområden och 728 ynglingsplatser fördelade över artens hela utbredningsområde i världen för att bedöma hur mänsklig närvaro (befolkningstäthet och olika mänskliga strukturer t.ex. vägar) påverkar valet av ynglingsplats hos varg. Överlag minskade vargarna risken för kontakt med människor genom att undvika vissa strukturer i miljön såsom vägar, byggnader, och av människan brukade öppna områden, och i stället välja områden med gott skydd från vegetation. Studien visar att vargarnas val av ynglingsplatser beror av graden av mänsklig aktivitet där vargar i områden med hög mänsklig aktivitet uppvisar en starkare preferens för lämpliga habitat för lyor och rendezvous platser. Skillnader i detta beteende kunde påvisas mellan olika kontinenter med starkare undvikande av mänskligt påverkade miljöer i Eurasien än i Nordamerika vilket kan förklaras av historiska skillnader i människan förföljelse av vargen. Trots att många av de stora rovdjuren inte kräver ett storskalig bevarande av specifika levnadsmiljöer så tycks det finnas ett behov hos dem att kunna välja specifika miljöer för sina ynglingsplatser som till avsevärd lägre grad är påverkade av mänsklig närvaro jämfört med den genomsnittliga miljön i deras levnadsområde. Denna aspekt kan vara viktig att beakta vid planeringen av bevarandebiologiska strategier i av människan starkt påverkade miljöer.

Wikenros C, Balogh G, Sand H, Nicholson KL, and Månsson J. 2016. Mobility of moose—comparing the effects of wolf predation risk, reproductive status, and seasonality. Ecology and Evolution: Online Version. <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/ece3.2598/full>

Sammanfattning:

Bytesdjur kan komma att anpassa sig till närvaro av stora rovdjur genom att ändra sitt beteende, t.ex. genom ökad vaksamhet, ändring i habitatval eller rörelsemönster. I Nordamerika har flera studier påvisat beteendeförändringar hos älg vid närvaro av stora rovdjur. Men i motsats till detta har hittills inga beteendeförändringar påvisats hos älg i Skandinavien efter återetableringen av varg. Vi undersökte rörelsemönster (hastighet och riktning) hos GPS-sändarförsedda älgkor i relation till predationsrisk från varg, reproduktiv status (med eller utan kalv) och tid på året (fyra säsonger). Predationsrisken från varg beräknades på tre olika sätt (överlapp mellan älgarnas hemområde och vargarnas revir, antal vargpositioner per älgområde, och avstånd mellan älg och varg) genom att använda data från GPS-försedda vargar som överlappade med älgarnas hemområden. Studien utfördes på och i anslutning till Grimsö forskningsområde under åren 2007-2011. Studien visade att älgarnas hastighet var högst under kalvningssäsongen (maj-juli) och efter kalvning (augusti-oktober) och lägre för ko med kalv än för kor som inte hade kalv. På samma sätt påverkades älgarnas riktning av tid på året och reproduktiv status då ko med kalv uppvisade ett mer koncentrerat rörelsemönster under kalvningsperioden (maj-juli) jämfört med kor utan kalv. Vi hittade inga belägg för att predationsrisken från varg påverkade älgarnas rörelsemönster, varken deras hastighet eller riktning. Troliga förklaringar till beteendeskilnader hos älg i Skandinavien och Nordamerika kan vara frånvaron av predation från de stora rovdjuret under 100-120 år i Skandinavien i kombination med att människan genom jakten har övertagit rollen som den dominerade predatorn på älgstammen under det sista århundradet. Denna studie visade också att möten mellan sändarvargarna och varje enskild GPS-försedd älg sker sällan och att medelavståndet mellan varg och älg var ca 11 km.

Populärvetenskapliga publikationer

- Sand H, Mallwitz D, Ahlqvist P, Cederlund G, och Månsson J. 2016. Påverkar vargen älgens flyktbeteende vid jakt? Svensk Jakt 12: 42-45.
- Sand H, och Wikenros C. 2016. Hvordan påvirkes avskytningen av elg i områder med etablering av ulv. Rovdyrviten 4: 16-17.

Hälsningar

Camilla

Camilla Wikenros
Koordinator SKANDULV
PhD

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Institutionen för Ekologi
Grimsö Forskningsstation
Grimsö 152, 730 91 Riddarhyttan
Telefon: 0581-69 73 44
<http://www.slu.se/skandulv>